

Preek over Marcus 14,26 (Lijdenstijd): Christus houdt de lofzang gaande

Voorzang: Gezang 300, 1 en 6
Votum en Groet
Zingen: Psalm 113
Wetslezing
Zingen: Psalm 115, 6 en 7
Gebed voor de opening van het Woord
Zingen: Kinderlied 55 (vertel het aan de mensen)
Schriftlezing: Psalm 116 en Marcus 14,22-42
Zingen: Psalm 116, 1. 3 en 6
Verkondiging van Marcus 14,26
Zingen: Psalm 118, 1. 5. 8 en 10
Dankzegging en voorbeden
Zingen: Psalm 117 (Opwekking 54 – canon)
Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Er is een legende van een jonge edelman uit de Middeleeuwen, die werd opgeleid tot ridder.
Toen hij na jaren zijn opleiding had voltooid keerde hij blij en voldaan terug naar huis.

Maar op weg naar zijn ouders ontmoet hij een onbekende ridder.
Die ridder daagt hem uit tot een tweegevecht.
Hij aanvaardt de strijd, maar lijdt de nederlaag.
Geen wonder!
Zijn tegenstander blijkt de aartsengel Michaël te zijn.

Michaël schenkt de ridder echter het leven.
Op één voorwaarde.
De jonge man moet beloven, dat hij elke avond, voor hij slapen gaat, het loflied zal zingen, dat Michaël hem voor-
zingt.
En niet slechts met de lippen.
Nee, met het hart!

En dan hoort hij uit de mond van Michaël een loflied, zo mooi, zo zuiver,
van zo'n hemelse schoonheid als hij nog nooit eerder had gehoord.
De ridder geeft zijn belofte.
Deze prijs lijkt hem beslist niet te hoog als hij daarmee zijn leven kan redden.
Hij zet zijn reis voort en hij komt thuis.
Dan blijkt het slot van zijn ouders door rovers overvallen, totaal geplunderd.
Zijn vader en moeder zijn beiden vermoord.
Hij is radeloos van verdriet.
Maar die avond denkt hij aan wat hij zijn overwinnaar had beloofd.
En na zware strijd zingt hij zijn lofzang.

Hij trouwt, krijgt een kind.
Maar verliest op een kwade dag tegelijk zijn vrouw en zijn kind.
Hij gaat op kruistocht en keert als een schooier en melaats terug.
De rest van zijn leven slijt hij in een melaatsenkolonie.
Maar elke avond zingt hij zijn lofzang voor God, tot troost van de andere melaatsen.
En de laatste keer, dat hij het loflied zingt, dankt hij niet slechts voor die ene dag, maar voor alle dagen van zijn leven.

Zoals b.v. gezongen wordt in Gez. 390.
U kent ze wel – die bekende woorden:

*Eens aan de avond van mijn leven
breng ik, van zorg en strijden moe,
voor elke dag, mij hier gegeven,
U hoger, reiner loflied toe.*

Voor elke dag mij hier gegeven...
Niet alleen voor de mooie dagen, de blijde dagen, de feestdagen.
De dag dat je slaagde voor een examen.
De dag van je trouwen en de geboortedagen van je kinderen.
De dag van een jubileum.
Of zo maar een blijde lentedag, toen de zon scheen en alles uitbotte.

Nee, voor elke dag mij hier gegeven, breng ik U hoger, reiner loflied toe.
Ook voor de dag van eentonige, grauwe sleur.
De dag van donkere depressie.
Ook voor de dag dat je wereld in elkaar klapte.
De dag waarop je je baan kwijt raakte.
De dag dat de liefste stierf.
De dag waarop je je kind verloor.
De dag dat je keihard in de steek gelaten werd.
Voor elke dag mij hier gegeven, breng ik U hoger, reiner loflied toe...
Geen klaaglied!
Een loflied!
Bovenmenselijk!
Of moet ik zelfs zeggen: Ónmenselijk!?

Zullen we maar even ons zelf vergeten?
Laten we vooralsnog onze aandacht maar richten op Jezus.
En wat er in onze tekst van Hem verteld wordt.

Het is maar zo'n simpel zinnetje.
Nadat ze de lofzang hadden gezongen, vertrokken ze naar de Olijfberg.
Je leest er zo makkelijk overheen.
Het lijkt niet meer dan een stukje verbindende tekst.
Tussen het ene gedeelte van het verhaal –
de instelling van het avondmaal –
en het volgende gedeelte –
de voorzegging van de verloochening en de gebedsworsteling in Gethsémane.

Als je erover nadenkt, wat is het evangelie dan eigenlijk sober.
En in soberheid spant Marcus welhaast de kroon.
Hij vertelt puur de feiten, zonder opsmuk.
Wat er is gedaan, wat er is gezegd - meer niet.
Nauwelijks ergens een verklaring van wat er gebeurt.
Nauwelijks een toespeling op de betekenis van de diverse woorden en daden.

En toch is alles tot de rand toe met betekenis gevuld.
Elk feit, met name in de lijdensgeschiedenis, heeft op unieke wijze eeuwigheidsbetekenis, heilsbetekenis.
Maar het evangelie gaat er niet op in.
Marcus vertelt alleen maar.
Maar de kerk is al eeuwen bezig om de zin van dit alles te verstaan.
En tot zich door te laten dringen.
En het heil er uit te puren, zoals een bij de honing uit een bloem puurt.

Heil!
Wat hebben we dat hard nodig!
Wat kunnen we ons gebroken voelen.
Wat kunnen we kapot zijn van wat zich afspeelt in ons huwelijk, ons gezin.
Onze vriendenkring.
In de kerk.
Wat kunnen we soms diep getroffen worden door schokkende berichten in de krant of op het journaal.
Heil!
Heelheid!
We snakken er naar!

Nu, achter dit ene simpele zinnetje gaat een wereld van heil schuil.
Ik hoop van harte, dat ik u dat vanmorgen mag laten ontdekken.

Dan begin ik maar bij dat laatste: Jezus vertrekt naar de Olijfberg.
En de Olijfberg betekent Gethsémane.
En na Gethsémane komt Golgotha in het verschiët.
Het eigenlijke van de verlorenheid en de verlatenheid komt in het gezichtsveld.
Jezus gaat steeds meer zien van het ontzettende van wat Hem te wachten staat.

Ja, Jezus krijgt steeds meer te maken met het kwaad van de mensen, dat Hem wezensvreemd is.
Met uw zonde en met mijn schuld.
En met het gericht, dat over alles heen raast.
Met de vloek en de toorn van God.

En dat maakt Hem ontsteld en beangst.
Alle vertrouwdheid valt om Hem heen weg.
Hij voelt zich niet meer thuis in deze wereld voor het aangezicht van God.
Hij voelt zich onveilig, prijs gegeven, weggedrukt.
Verpletterd onder een overmacht, die eenvoudig niet te weerstaan is en niet te dragen.

Nu, dát gaat Hij tegemoet na de lofzang gezongen te hebben.
En dan moet u weten, dat de lofzang een vast onderdeel van de Paschaliturgie was.
Jezus heeft immers met zijn discipelen het Pascha gevierd.
En aan de Pascha-maaltijd werd gewoontegetrouw een aantal liederen uit Israëls psalmboek gezongen.
Het gaat daarbij om wat wel het grote Hallel werd genoemd.

Het grote Hallel – een afkorting van Hallelujah! – is een klein bundeltje van 6 uit de bekende 150 en wel de psalmen 113 t/m 118.
En dat Hallelujah! komt in deze psalmen veelvuldig voor.
En het betekent letterlijk: *Geloofd zij Jahweh!*
Geprezen zij de HERE!

Nu, de Joden kenden in de tijd van het NT de vaste gewoonte om de eerste twee psalmen te zingen vóór de maaltijd.
En de laatste vier, dus de psalmen 115 t/m 118 werden dan na de maaltijd gezongen, staande om de Paschatafel.
En reken maar niet, dat ze dat uit een psalmboekje deden.
Nee, die zongen ze zo uit hun hoofd!

Zingen!
Er wordt tegenwoordig veel gezongen.
Maar vraag niet wat allemaal voor onzinnigs en nietszeggheds er wordt uitgeblèrd en geschreeuwd.
De aether is er van vergeven!

Maar is er onder ons nog hart en oor voor het christelijke lied?
Het lied dat je met je meedraagt, als een schat in je hart.
Misschien in het onderbewuste.
Maar dat je paraat hebt op momenten, dat je er behoefte aan hebt?

Het valt me altijd weer op bij oude mensen, bij wie vroeger de psalmen erin geprent zijn, wat voor een schat dat is.
Oude broeders of zusters zijn soms nog nauwelijks nog bereikbaar.
Een gesprek is dan vaak niet meer mogelijk.
Maar van een psalm, natuurlijk in de oude berijming, maken ze zo de voorgelezen zinnen af.
Die behoren tot hun geestelijk bezit.

De Joden kenden hun psalmen.
En als één ze kende, dan was het Jezus!
Reken maar niet dat Hij één keer haperde.
Hij, het vleesgeworden Woord, zou Hij dit deel van het Woord niet paraat hebben?

En probeert u zich nu eens een voorstelling te maken van die zaal op de bovenverdieping van één van de Jeruzalemse huizen.
Om de Pascha-tafel die twaalf mannen – Jezus met zijn elf apostelen.
Judas heeft de lofzang niet meegezongen.
Judas had haast om zijn verraderswerk te doen.

Daar staan ze – die twaalf.
Klaar voor de grote nacht.
En ze zingen!
Is er ooit een indrukwekkender koor geweest?
Waar en wanneer is er ooit zo gezongen als toen?

Ja, in deze weken zijn er weer talloze zanguitvoeringen.
Beroemde en minder beroemde koren en zangers en orkesten voeren allerlei passiemuziek uit.
In alle toonaarden wordt het lijden van Jezus bezongen.

Door anderen!
Hier zingt Hij Zelf!
Ja, Hij is de opperzangmeester, de dirigent, de koorleider.
Hij zingt in het wonderlijkste koor dat de wereld ooit zag.
Hij zet het lied in.
En Hij draagt de zang.
Met zijn stem.
Maar wezenlijk nog veel dieper.
Met zijn hart!
Met zijn bloed!

Wat moet dat in die nacht geklonken hebben, dat grote Hallel uit de mond van Jezus.
Dit is de enige plaats in de Bijbel waar vermeld wordt, dat Jezus zingt.
Maar hier zingt Hij dan ook het hele Oude en Nieuwe Testament –
hier zingt Hij hemel en aarde bij elkaar (Ps. 115).

*Niet ons, o HEER, niet ons zij eer gewijd,
doch uw voortdurende aanwezigheid,
uw trouw en uw genade.*

Jezus zingt uit diezelfde psalm:

*Huis van Aäron, hoop op Hem die leeft,
die allerwegen zijn bescherming geeft,
uw schild, uw vast betrouwen.*

En terwijl ondertussen – wat een ironie! –
dat huis van Aäron, de priesterschap, met Judas, één van de twaalf,
onderhandelt over zijn dood, zingt Jezus:

*De doden geven van Gods roem geen blijk.
Zij kunnen Hem niet prijzen, die in 't rijk
der stilte nederzinken.
Maar onder ons die leven in het licht
zal blijde lofzang voor zijn aangezicht
nu en altijd weerklinken.*

Nog dieper wordt de lofzang. Jezus zingt Ps. 116:

*God heb ik lief, want die getrouwe HEER
nam, toen ik riep, met toegenegen oren
mijn woorden aan. Hij zal mij blijven horen...*

Dan moet Gethsémane nog komen.
Dan moet Golgotha nog komen, waar God zijn zonlicht voor Jezus wegneemt en de hemelpoort in het slot gooit.
Jezus zingt:

*Toen de benauwdheid dreigend op mij viel
en angsten voor het doodsrijk mij bekropen,
heb ik de naam des HEEREN aangeroepen
en weende: HEER, mijn God, bewaar mijn ziel!*

Genadig is de Here en rechtvaardig...

Genadig?

Als zijn onschuldig Kind wordt gegrepen en gegeseld?

Rechtvaardig?

Als zijn eniggeboren Zoon, die Hij liefheeft, wordt bespot en gekruisigd en door Hem verlaten?

Jezus krijgt te maken met de totale en radicale verlorenheid van de wereld.

Auschwitz of Srebrenica of Darfur is hier niets bij.

Maar Jezus zingt:

*De dood van een die Hem is toegewijd
staat God te duur. O HEER, mijns levens hoeder,
uw dienstknecht ben ik, dienstmaagd was mijn moeder.
Uw eigen ben ik, Gij hebt mij bevrijd!*

En nog is Hij niet uitgezongen.

Hij zingt het hele Hallel.

Hij werkt het gebruikelijke repertoire af.

Alle verplichte nummers.

Maar als ooit iemand deze liederen gezongen heeft met hart en ziel, dan Hij.

Hij bewijst zijn God geen lippendienst.

Nee, Hij zingt met liefde, con Amore!

In zijn mond wordt het grote Hallel een nieuw lied.

Hij zingt, staande voor de poorten van de hel Ps. 118:

*Dit is de poort, de poort des HEEREN,
Gods knechten zullen binnengaan.
God van mijn heil, U wil ik eren,
nu ik uw antwoord heb verstaan.*

Hij weet wat Hem te wachten staat:

*De steen die door de tempelbouwers
verachtlijk was een plaats ontzegd...*

Maar die steen, zingt Hij,

*werd tot verbazing der beschouwers
ten hoeksteen door God zelf gelegd.*

En daarom eindigt Hij met het geweldige slotakkoord:

*Laat aller lof ten hemel rijzen:
Gods liefde duurt in eeuwigheid.*

Machtig, gemeente!

Machtig!

Inderdaad, nu pas wordt dit hallel het gróte hallel!

Zó groot, dat de muren van die bovenzaal, ja heel Jeruzalem, ja heel de wereld ervan dreunt.

Hoort Hem zingen!

Allen sleept Hij mee.

Allen tilt Hij op.

Met zijn lied bouwt Hij voor de zijnen een stralende brug van licht door de allerdonkerste wereldnacht tot aan de Olijfberg.

Zie, toen ze dat gezongen hadden, tóen kon het.

Toen konden ze vertrekken.

De nacht in, naar de Olijfberg, naar Gethsémane, naar de kruisheuvel Golgotha.

En dan kom ik weer terug bij het verhaal waarmee ik begon.

Het verhaal van die jonge ridder, verslagen door de aartsengel Michaël.
Michaël – wie is als God betekent zijn naam.
Jézus is als God.

En u en ik komen vandaag op onze wegen Jezus tegen.
Hij grijpt ons aan.
Hij worstelt met ons.
Hij werpt ons op de grond.
Hij eist ons leven.
Daar heeft Hij recht op.

Maar Hij zegt: Ik geef je de vrijheid als je elke dag een loflied zingt.
En Hij zegt: Luister maar goed naar mijn lied!
Luister naar de lofzang die Ik zong bij het ingaan van de lijdensnacht.

Gemeente, bedenk dan allereerst: dat lied zong Jezus voor ons.
D.w.z. Hij zong het in onze plaats.
Ook in het zingen van dit grote Hallel zit een stuk van de verzoening.
Met het zingen van dit grote Hallel heeft Jezus ons vaak opstandig mopperen en schelden verzoend.
En onze dagelijkse kláágzangen.
En ons gesteun en gezucht.
En ons onmachtig schreien omdat wij er werkelijk geen gat meer in zien.
Omdat het alleen maar stikdonker is om ons heen.
Met het zingen van de lofzang verzoende de Heiland onze moedeloosheid, die ons met stomheid slaat.
Hij zong het voor ons, in onze plaats.

Maar: Hij zong het ons ook vóór!
Hij zong ons ook nieuwe moed in.
Hij zong opdat ook wij weer zouden komen tot ná-zingen van dit loflied van hemelse schoonheid en zuiverheid.
Dat de HEERE toch goed is en zijn goedertierenheid tot in eeuwigheid.
Ook als Hij ons leidt door een dal van diepe duisternis, in banden van de dood, in angst en benauwdheid.
Ook als Hij offers vraagt.

Onze tekst is, heel veelzeggend, de verbindingstekst tussen het verhaal van het laatste avondmaal en het verhaal van Gethsémane.
Aan het avondmaal nam Jezus in zijn discipelen ons allen in zijn gemeenschap op.

Maar die gemeenschap is in Gethsémane en op Golgotha niet verbroken.
De gemeenschap met Christus is duurzaam.
Het is de gemeenschap met het Licht der wereld,
met het Brood des Levens,
met de biddende Priester.
Maar het is ook de gemeenschap met de Opperzangmeester, die het koor van de verlostten dirigeert.
En die tegelijk de Vóórzanger is.

En daarom, wat er ook gebeurt, welke slag ons ook treft –
Hij maakt het ons mogelijk dat we elke avond kunnen zingen het loflied voor God.
De lofzang uit de lijdensnacht.

Ja, die lofzang kan alleen gezongen worden wanneer we over het lijden heen zien.
En dat kunnen we alleen als we achter Hem aangaan.
Hij gaat ons voor, door lijden tot heerlijkheid.
naar de Messiaanse vreugdemaaltijd bij de bruiloft van het Lam –
daar, waar Hij de vrucht van de wijnstok met ons nieuw zal drinken
in het Koninkrijk van zijn Vader.

AMEN.

26-03-2006